

DISCURSUS XXV.

Ad Sessionem 23. de Reformatione,
cap. 18.

SUMMARIUM.

1 Demandaeris eretio Seminarii puerorum.

2 Soles injungi Episcopis visitantibus laminatione.

3 Collectari possunt pro sustentatione omnium beneficiorum quandoque exemptione non suffragante, etiam Regularia non antea Monasteria astricta, & quare.

4 Declaraeris quando etiam Monasteria Regulares huius collectae subiacent.

5 Quod expedit Monasteria Regularium esse pro ipsius numero Relig. & de ratione.

6 Quandoque loco seminarium cum eadem convolutione exigitur collegia Societatis Iesu vel familia.

7 De eadem de quo n. 4.

8 De Hospitalibus.

9 De exemptione beneficiorum Religionis filio resolvimur, & de ratione.

10 Quando hoc exemplo cesset.

11 De aliante militis in commendam.

12 De confessorientibus lascoribus, alisque pli teles.

13 Episcopus etiam huic contributioni subiaceat.

14 Ad distributionem veniant in ista contributione, & quando.

15 De unioni beneficiorum, que feminario fieri potest iam eretio, non autem eriendo.

16 Pro erigendo fieri potest collecta, seu contributio.

17 Quando dicatur eretio nec ne.

18 Quenam beneficiorum possint uniri.

19 De ratione ob quam hoc eretio in multis discibibus non est practicabilis.

20 De previsione adhibenda in ista causa.

Seminarium puerorum, seu adolescentium, ut literis, bonisque moribus, atque fidei catholicae regulis, bene imbutantur, atque ita, bona parochi, aliquip spissiores operari in vinea Domini idonei, because intelligit haberi valentes, prudenter in hoc Decreto disponentes, ut in qualibet diecesis, quantum possibile sit, ut apliceos ergatur feminaria, illudque ab eodem, atque ad aliqui-

bus Cardinalis Canonici regatur, atque administretur.

Hujus autem decreti observancia praeter Apofolice Sedi, atque huc Sac. Congregationis nimis cordi est, unde propriea in eisdem Sacra Congregationis Responsi, quia dantur Episcopis, qui per seipso, vel per substitutos, inter montes sanguino quoque triennio, & ultra singulo quinquenio, ad prescriptum Constitutionis Sixti V. Apofolorum limina visitant, itaque occasione relatione Status Ecclesie, huc Sac. Congregationis faciunt, praefertim injungi solet seminariorum eretio, quando adhuc ceterum non esset, vel restitutio, quando alias eretum, disolutum fuerit.

Pro hujusmodi autem proficio opere amplexando, Concilium, collectam, seu contributionem omnium beneficiorum simplici imponi mandat, etiam illorum beneficiorum regulatum, que absque actuali conventu in commendam, Cardinalibus, vel Prelatis, alisque clericis facultibus, ex Apofolica dispensatione, conseruentur, nulla exemptione ad id suffragante, cum solum exempta sint ad Regularem Monasteria, vel Conventus, in quibus religiosi actualiter vivant, adeo ut omnes redditus, in necessariis religiosorum usus, & eisdemque Religionis taxas, & collectas convertantur; ac etiam exempta sunt Monasteria monialium, ex congrua ratione, quod nihil detractis necessariis oneribus pro Prelatis, rebus supererit, dum in Monasteriis, vel Conventibus actualibus, praefertim Italiae (ubi omnia Monasteria, ut plures infinitum est Republica, vel universitas more gubernantur) tot religiosi assigantur solent, quoniam sustentari valent, cum quantum verisimili pro qualiter person, juxta dictam locorum qualitatem, unde propriea nulli superest; quod, adinfracit beneficiorum facultatum Prelati, vel rectori commido cedat, ex modo quo etiam hodie contingit in illis Monasteriis Regularibus, que in plurimis paribus ultra montes, singulari nisi ac independentes, per aliquem Prelatum administrantur, adeo ut Abbates, vel Priors, seu Guardiani, alio nomine nuncupati locales superiores, in iis, que redditus, & economicum regimen concernunt, administratorum personam vere gerant, cum obligatione, adiutori turoris exacta redditionis rationem, & nihil in eorum manus remaneat, & consequenter nil superest, ex quo contributo facienda sit, de hac distinctione Monasteriorum sub iste de Regulari, dico. 29. Sub iste de juristi, dico. 29.

Nisi

Nisi forte Monasteria, vel Conventus ad divitias affluant, & contra diocesis, beneficiorum facultularum copiam non habeant, ut Sedes Apofolica speciali jure, pro erectione, vel substantiatione feminarii, istam contributionem, dicta exemptione non obstante, opportunum reputet, ac demandet; quia nempe ob magnum religiosorum numerum, quem subtilitate valer, parum, seu nihil referre judicetur, ut unius, vel duorum numeri dominatur, ut ita istud proficuum opus impleat.

Id autem, nimium raro praxis docet, quoniam pro Catholicis fidel, & vita spirituali conservatione, plarimum literarum doctrina, nimium proficeret solent regularium Monasteria, vel Conventus, in quibus magnus religiosorum numerus vivat, cum in hujusmodi Monasteriis, proficiuntur contingens, fuadari soleant studia, que licet per ipsorum regularium doxina, & profectu principaliter destinata sint; Adhuc tamen adolescentes, tanclericie, quam facultates Civitatis, vel diecesis, in eisdem studiis nimium proficeret solent, unde propriae quodam aquilepulae feminarii species adfici videtur; Quoies tamen dicta ratio verificetur; fecur auctor, ubi de illis numerosis Monasteriis agatur, in quibus, ut incubatur vita contemplativa, nullum peragatur exercitium ex iis, que facultularum proficiant, cum tunc dicta arbitrii interpositio nimium opportuna, & commendabilis videatur, ut scilicet aliqua superflui numeri diminutio, feminarii substantiationi applicaretur pro facti qualitate, & circumstantia, ex quibus rotundat, ut ideoque certa regula generalis cuiuscumque calci applicabilis deciper statui nos potest; cum ex praidentialibus, more Principiis potius, quam ex legalibus regulis, more Juristicis, id pendere videatur.

Aliquando autem, ex eisdem regulis prudentialibus, loco feminarii, cum eadem contributione demandari consuevit per Sedem Apofolicum fundatio seu pinguis propositio Monasteria, seu Conventus aliquius Religionis, cuius Istitutione hi, grammatica, aliarumque scientiarum scholas, etiam pro facultularum exercere, adeo ut illa contributo, seu collecta, que feminario facienda est, hujusmodi collegio, seu domui regulari, & praefertim in Societas Jesu, cum qua id in specie, quandoque practicatum fuit, cum ita pinguis hinc conciliari decreto satisficeret videatur, in specie agitur sub iste de beneficiis dico. 20. & sub iste de fidicommissi dico. 8. unde propterea certa regula deciper statui non potest.

Aliarum autem commendarum posseffit, quod huius contributioni subiacent non solent, ex qua facultularum potius, quam ecclesiastica beneficia esse videtur, ut sunt militiae Sancti Stephani, & similes pro eorum qualitate, ac privilegiis, de his commendatis sub iste de jure patr. dico. 20. & sub iste de fidicommissi dico. 8. unde propterea certa regula deciper statui non potest.

Annotations ad SS. Conc. Trid. Discursus XXV. 677

Vu 3 EX

Ex eadem quoque ratione, aliqua pia libet vienies tantum repartieandam. Portiones autem sine tales, ut pinguis reddimus constituant, longe excedentem proportionatum sacerdotium servit. Ut ex gr. sunt Canonicae, & Dignitates Ecclesiasticae Tolecanae, & Hispaniae. Sicut etiam illa Basilicarum, allarumque Ecclesiasticarum Ubis, quoniam quemadmodum (ut quotidiana praxis dicer) yugavant pensionibus, etiam in notabiliter quantitate, ita contribuere debent pro seminario, dum, excepta illa causa, que congruae, seu praemio laboris, & servitii propria oratione est, excessus, quamvis ex illa causa, jure distinctione participatur, ne alias absentes & non inferentes, de illis participent. Attamen in effectu, lucrum & utilitatem importat; Talisque est praxis in collecta contributionum decimariis papalum, que pro Ecclesie, vel Religionis catholicae urgentiis, quantoque imponi solet, quoniam vere, & proprio officio soleat, neque congruat hoc prudens arbitrii interponere unde propterea exiguntur causum circumstantias hae determinatio penderit.

Illud autem pro regula generali statendum est, quod ubi speciale induxitur Sedis Apostolicae limitationem non suadeat, nulla datur privilegia ex exemptione, etiam in ipsius Episcopo, qui prius esse debet in contribuendo, aliqui exemplum prabendo, aliaque male se gerent, quod scilicet alios invitando, vel cogendo, se ipsum exhibent.

Ex distributionibus vero quotidianis, ista contributio pro seminario facienda non est, ex eadem ratione alibi aliquata, quod faciliter, non dicuntur fructus, seu emolumenta, ad lucrum, & utilitatem, sed potius metus, vel salarium laboris. Bartoli, in collectan, ad hoc decrevit & ceteri Collectores communiter, & conferunt, quae ad materiam distributionum pro exemptione a pensionibus habentur sub sis. de penf.

Id autem intelligendum venit, ubi tales sint, ut ad servitii proportionem recipiantur, adeo ut prefata ratio adaptetur, quodque carum diminutio, non beneficiorum, sed ipsius Ecclesia prejudicium concerneret, quia nempe alias ipsum servitium negligetur. Secus autem ubi etiam redditus alias de sui natura certi, confidentem in fructibus bonorum stabilius in notabiliter quantitate more prabendatur, in quas forte antiquitas distributionis est, ex majori, minimumque commendabilis motivo, majoris intercessione, & cultus Ecclesie, jure implicite societas inter omnes canonicos, & beneficia redacti essent ad malam per punctos, ad formam distributionum quotidianarum; inter infer-

17
Efectio autem, quae actu necessaria est, ad effectum sufficiunt unionem formalis, non solum materialis requiriunt, cum introductione scilicet puerorum verisimiliter duratura, nil enim refert, quod dominus materialis, cum omnibus necessariis officiis, jam confundat, & destinatis si puerorum vera & formalis intro-

introductio sequuta non sit; vel si sequitur, & non continuata, adeo ut illud dissolutum dici valat, quia nempe puer ad proprias domos redirent; Et e converso, nil refert, quod dominus non efficit propriis, sed conduxit, & variabilis, si pueri in forma feminata, in ea vivant, cum effectus in hoc postulati debent, adveniunt sub sis. de Regular. diffe. 3.

Potita vero credidisse: Quomodo unio fieri valeat, id est de qua specie beneficiorum; & quando referatur, vel affecta uniti valent, procedendum videatur cum eidem distinctionibus, de quibus habeatur in annotationibus diffe. 8. & occasione unionis, que ad eisdem Concilii prescriptum fieri potest, praevidens, vel distributionibus canoniciis, aliorumque beneficiorum Cathedralem, ideoque ibi videri potest.

Quoniam autem Concilium eniat id precipiat, aquae ad dictum est, illa Sancta Congregatio, occasione visitationis luminare incultare soleat, & adiutum tamen in Italia, & forte in majori parte diecussum, hac introductio sequitur non est, ut ubi legitima fuerit, atamen interna sit, ob importantiam, cum diecuss exiguus sunt, beneficiorum ecclesiasticis parum prospice, atque ea, que adiutum, adeo tenues habeant redditus, in distributionibus quotidianis ut plurimum confidentes, ut vix ad congruum sustentationem, ad servitii litigiam mercedem sufficiant, unde propter canonicos, & dignitates, aliaque beneficia residentialia, & servitoria subventione potius indigne quam ut aliis subvenire valent.

Ilo autem easu, ab eodem Concilio prouidum adhuc est cum remedio in precedentibus sessionibus excogitato, potiusque illud adhibendum videatur utpote facilius, ut feliciter Episcopos eare, facilem introducere in loco magistrorum grammaticorum, & musicis, ut ita pueri edoceri valent, cum id de facili practicabile sit, ut alibi adverterit super diffa. Idque ubi cum debito zelo per Episcopos practicerit, nimium profectum est, ut ego nec prakticavi.

DISCURSUS XXVI.

Ad Sessionem 24. de Reform. matrini.
cap. 1. & cap. 9.

S U M M A R I U M .

De nova forma introducta super celebrazione matrimonii.

2. Quae sunt questiones juris de super carentes.

3. Es quae sunt questiones facti.

4. In quo consistit forma praecisa, cuius omnia causae nullatas.

5. Denunciations, & liber, vel descriptio in eorum non sunt de forma.

6. Quomodo matrimonium probetur posse.

7. De diligentiis super facta liber.

8. Forma de quae n. 2. & non procedit, ubi recipiuntur non est Concilium.

9. An iusta sit forma praecisa, vel probatoria.

10. Per quam habitationem efficiatur quis de parochia.

11. Desiderium, & quando dicatur contrahendum domicilium.

12. Quomodo id decidit debet.

13. De errore procedendi cum generalitatibus, vel cum aliquibus decionibus diversorum casuum.

14. Quomodo legales questiones in foro decidendi debent.

15. An & quando missatio domicilli in frumento efficitur.

16. An Capellanus exercitus sit parochus missus.

17. De exercitibus in Hospitalibus.

18. Vicarius, vel coadjutor parochi est sufficiens pro matrimonio.

19. Licentia dari etiam potest per Episcopum vel Vicarium Generalem, seu Capitularem.

20. Quid ubi Vicarius non sit in sacris.

21. Archipresbytero Cathedralibus.

22. Ad vacas delegatio seu concessio licentia per parochium sive expressione nominum.

23. Quid ubi est expressum nomine, sed adeo alteratio in cognomine.

24. Diferendum est postis Canonibus quam Theologis in foro.

25. Litteris data per Ordinationem ad manus effectum, an suffragator, &c.

26. Ad Vicarios parochi Vicarius deputatus.

27. Non est necessaria solennitas interrogacionis, vel benedictionis.

28. Quomodo sufficiens explicari: confessio contrafentium.

29. De matrimonio contracto per procuratum.

30. An unus ex testibus sit procurator.

31. De tempore matrimonii mandamus non debet esse revocatum.

32. Mandamus debet esse datum ad contrahendum cum certa persona.

33. Quid ubi confessus extrinsecus deretur formulare.

- 34 Matrimonium in consilium habet vim spon-
sarium, quae obligant.
- 35 Non requiriur consensus patris in mar-
rimonio filiij familiæ.
- 36 An pater deneget donec, vel exhibe-
ret filium, abque ejus consensus nu-
bentem.
- 37 Et de conditionibus libertati ma-
rimoniij prejudicialibus, & que-
nam.
- 38 Quando Principes, & Magistratus facu-
laves prohibeant matrimoniū.
- 40 De sequestro puella pro exploracione vo-
luntatis.
- 41 Quoniam in ista & similibus questionibus
jurisdictionibus procedi debet.

2 Postquam Sacrofæcia Synodus in eadem
sessione 24, per duodecim Canones, plu-
res determinavit quædam super hoc mar-
rimoniū Sacramento, ad confundendum fre-
quentibus, atque scandalos inconvenienti-
bus, quæ a matrimonio clandestinè refuta-
bant, novam præceptis formam celebrandi
matrimonio in faciem Ecclesie coram pro-
prio sacerdotio parochio, & duobus testibus ubi
decreto irritanti, adeo ut illa forma non fer-
vata, illud invalidum censetur, atque pro-
infuso habendum sit; Domandando quo-
que denunciations inter missarum solemnia
testibus diebus interpellantur, ad effec-
tum, ut ad impedimentorum notitiam de-
veniri valeat; & etiam injungendis paro-
chis confessionem, & retentionem libri,
in quo matrimonium cum hæc forma conce-
perabatur, prohibendo aliis quibus-
cumque Sacerdotibus, vel clerici, in qua-
vis dignitate constituti, ne in hoc se in-
gerant, nisi licet habent ab ipso pa-
rocho, vel Ordinario loci.

Super hanc autem formam observantia fre-
quenter disputari conseruerunt, atque indies-
solent oriss questiones, quæ sunt duplicitas ge-
neris. Aliæ namque sunt juris, itaque de-
pende loptis videtur per plures declarationes
Sacra Congregationis & Rota Romanae
decisiones, & fœmines, ac receptas tra-
ditiones Canonistarum & Moralium, qui
potius hujus formæ introductionem adeo fre-
quenter illam charismatiolum materiam per-
traduntur.

3 Aliæ vero sunt questiones facti; vel fui-
ciles super probatione sufficiens, quod hæc
forma fervara sit, vel super contrahentium
subjictione, ut propter illæ dictæ valerat pro-
potius parochius, necne, five an legitimam, ac
sufficientem habentur facultatem a proprio
parocho vel ab Ordinario; super his autem

certa & determinata regula dati non potest;
cuicunque casu applicabilis, quoniam iuxta
generalem naturam questionum facti, deci-
sio pendet a singulorum casuum individuis
circumstantiis.

Quatenus igitur ad illas primi generis per-
tinere; Illud in primum receptionem est, ut non
omnia, quæ in isto conciliari decreto con-
tentur, redolentes formam praesciam, cu-
jus non implementum ex decreto irritan-
tis, actum viuet; Sed forma, cuius omnis
actum viuet, & in qua decreto annulla-
tum cadit, solum consistit in praesencia &
intervenienti proprii parochi, vel alterius de
ipsum, vel de Ordinarii licentia, & du-
abus testibus. Reliquæ vero continent op-
portunas quidem, nimirum laudabiles
provisiones, quæ tamen non respiciunt for-
man; ideoque eorum non implementum
perfectio, as validitas matrimonii non
prædicatur, ut praeterea sunt denunciatio-
nes, quoniam licet parochus ad id renen-
tur, adeo ut alii voluntarie afflendit mar-
rimoniū, eis omnis, peccati, atque punibilis
reddatur, (eum Ordinario tantum compa-
teat ex publica causa facultas in eis dispensandi)
Atamen carum omnis validitatē mar-
rimoniū nullum caufat præjudicium, sub isti
de morte, &c.

Idemque circa non implementum confe-
ssionis, & retensionis libri, vel descriptionis
matrimonii, in eo qui retinetur, quoniam
male quidem parochus agit id negligen-
tia, non tamē id præjudicat validitatē mar-
rimoniū, minusque facultati illud probandi
per testes, vel alias species probatio-
nis, cum negligenter parochi præjudicite
non debat paribus, earumque suis tollen-
te, late dect. 233, part. 10, rec. Othobon
dect. 271.

Itaque probatio favorabilis est, adeo et
etiam per testes conjunctos, vel alias imper-
fectos species, pro facti qualitate fieri valeat,
Baratt. & Adden. ad dec. 143. 530, 713. &
93. dect. 375, part. 11, rec. & hoc iste, dis. 2
in fine. Unde propterea certa & determinata
regula deluper tradi non potest, cum probatio-
num materiæ arbitria sit, ex facti qualita-
te, & circumstantias regulanda, quia nempe
in uno casu parentes, vel conjuncti sint sive
digni, in altero autem fecus, sive sic unius,
vel alterius qualitas exigat, apud proxime legato.

Prout, licet stritius per decreta generalia
Sacra Congregationis universitatis Inquisicio-
nis, tam parochi, quam Ordinariis aliquis
injugans diligenter super justificatio-
nem liberti contrahentium, ad confundendum

in 20-

inconvenientibus poligamia; atamen con-
trahentio reddit quidem parochum punibili-
m, quatenus voluntarie matrimonio in-
tervenient prebeat, non tamen nullatum
caut, quatenus fervor forma, aliquid
legitimo impedimentum distinxit non
adlit, hoc etsi de maritimo, dis. 1. &
fot.

Quo vero ad predictam formam pra-
sentis parochi, & testium, ea necessaria
est in illis locis, in quibus Concilium re-
cepimus fuit; in aliis autem, in quibus re-
cepimus non est, proceditur cum disposi-
tione juris communis & consequenter,
licet per istud conciliare decretem sublatum
sue matrimonium præsumptum, quod illa
ovis, difcedendo ab alterius parocho ovili,
alteri ovili se addixerit, ejusque parofo
subtilia effecta sit, adeo ut illa novum pa-
storem agnoscat in suum, illeque in suam
agnoscet ovem, unde propterea satisfac-
tum, vel ratione, cui hæc forma innoxia est,
circa intervenientem proprii Parochi pro for-
ma solemni potius, quam probatoria, adeo
ut parochos accidentalis, occasione rurandi,
vel colonie, seu colligendi fratribus, seu cu-
re, & mutationis acris, cum similibus,
ad id non sufficiat, quoniam per fidem alia
Sacramenta ministrari valent, quoniam re-
quirunt illa determinata voluntas consti-
tuenda fixa in ea parochi dominicum al-
tero deserto, edoc. dis. 1. hoc iste.

Ea vero, que circa aliquam temporis de-
cuse, five alia signa, que considerati lo-
rent, regulam ceram non habent, sed sine
argumenta, seu administrula, qua pro facti
qualitate ponderanda veniant, cum illis ge-
neribus regulis, quas in quibuscumque
administrativis habemus, præferim cum
ea, ne singula, que non præsent. &c. ex
prudentis Judice bene regulato arbitrio:
Ideoque vis non est in tempore, quoniam
statim bene simul, ut ille breve sit, & ta-
men ex aliis circumstantiis, & domicilio
contrahent dicatur, & e converso sit tem-
paris considerabilis, & tamen illud non
adlit, quoniam ita facti qualitas non exigat,
edoc. dis. 1.

Ergonecum propterea est, (ut alii
advertisit,) in aliquibus declaracionibus
Sacra Congregationis, vel Rota decisioni-
bus proditus in diversis casibus particulari-
bus, fundamentum indefinite confutare,
nisi casus, de qua agatur, easdem omnino
individuas habeat circumstantias, cum alias,
etiam modica facti diversitas, totalem jus-
ticiam disinvestit causare solat: Unde pro-
pterea patres judicis, in iudicio, vere con-
sultunt; ut feliciter bene ponderatis circum-
stantias facti, illisque combinatis cum illis
diverti

diversi casus, in quo declaratio facta Congregationis, vel alterius magni Tribunalis prodiceret, congrue, ac judiciale faciat applicationem.

Motuque, (ut plures advertunt), legalis facultas, in forensibus pro iustitia practica administratione, iurisprudencia potius, quam scientia disiit. Iste liquidens scientie terminum per apices in abstracto scholasticis hanc conquisit, in forensibus autem partes judicij, ac prudenter, cum praeceptufo tamen, ut dictas alias ingenii partes scientifcias in scholis & academias, iam bene quis exercetur, ac exploratur, ut aliae partes judicij per tramites juris, non sicut pro sola cervice, seu lumine naturali, rusticano more explicantur in relatione Curia agendo de Rosa Auditorio, ubi id videtur.

Quavis autem aliqui, istam domiciliari materialiter confundant cum altera fraudis, vel affectationis, ubi felicitate quis volens, parum dignum, seu alias parentibus, vel conjunctis parum gratum contrahere matrimonium, ne ab eis impeditur, a propria patria discedendo feu alias antiquo domicilio deferto, ad aliam Civitatem, vel ad alium locum, seu diversam parochiam affectare se conferat ad hunc effectum, dum plures illa facta Congregatio Concilii affectationis in fraudis, vel affectationis circumstantia matrimonii validitatem non obster, dicto discute primo hoc siu. de matrimonio. Attamen clarum requivit, etiam ab Ordinario, episcopo Vicario generali, seu a Vicario Capitulari, dum ipsi quoque respectu istam habent facultatem, sed. sit. dicto 3.

Quaestione cadente, ubi Vicarius Generalis, vel Capitularis in presbiteratus ordine non sit constitutus, cum tunc possit quidem ratione habitualis jurisdictionis haec facultatem alteri delegare, quanvis ipse per scriptum non afflitat. Sanchez & alii communiter agentes de hac materia.

De Archipresbytero Ecclesie Cathedralis quarti soler, ut hanc potestatem habeat afflendit matrimonium in universa diocesi, ex ea dubitante ratione, quod de jure dicunt Episcopi Vicarius natus in spiritualibus; Verius autem est, ut hanc non habet, nisi quando particularis consuetudo aliud suaderet, por quam certe consuetudo generalis, atque antiquum jus conservetur, dum alias ex communis consuetudine, Archidiaconi & Archipresbyteri hodierni, non habent illam natrum jurisdictionem, quam ad facrorum canonum prescriptum, habebant; Unde propera abusive, ac inpropre tales hodierni dicuntur, cum aliquibus praesumenti,

capellano, seu vicario exercitus attribuunt, nimirum pendente videtur, eadem dicto 4.

Si vero de illis agitur, qui ex cauflitatis morientur in hospitalibus, quapropter capellanos, vel ministros habent, qui omnia iura parochialis, cum eius dominio ibi sunt, cum omnimoda independencia, a parochio, exerceri possunt, ut praefixum fuit quibus Religiosis Beati Johannis Dei ihu habentes institutum in parochi, dicto 2. Non tamem hanc potestatem habent, cum ista, accidentalis, non auctem dominicarii mora sit, magisque differentia est inter potestatem administrandi alia Sacramenta, & iusta parochialis, & istam afflendi matrimonio, dicto dicto 1. secundum dicto dicto 2, de parochi.

Sed si parochi, alium pro eius adjutorio in administratione Sacramentorum, & cura animarum, sub vicarii, vel capellani seu coadjutori, aut substituti vocabulo, deparet, ista generalis deputatio, pro isto quoque Sacramento matrimonii sufficit, cum licentia, seu delegatio specialis procedat in his presbiteris, qui hinc munera generaliter praeponiti non sint, eadem dicto 4.

Istaque licentia, seu delegatio specialis, non solum a parochi tribui potest, sed etiam ab Ordinario, episcopo Vicario generali, seu a Vicario Capitulari, dum ipsi quoque respectu istam habent facultatem, sed. sit. dicto 3.

Quaestione cadente, ubi Vicarius Generalis, vel Capitularis in presbiteratus ordine non sit constitutus, cum tunc possit quidem ratione habitualis jurisdictionis haec facultatem alteri delegare, quanvis ipse per scriptum non afflitat. Sanchez & alii communiter agentes de hac materia.

De Archipresbytero Ecclesie Cathedralis quarti soler, ut hanc potestatem habeat afflendit matrimonium in universa diocesi, ex ea dubitante ratione, quod de jure dicunt Episcopi Vicarius natus in spiritualibus; Verius autem est, ut hanc non habet, nisi quando particularis consuetudo aliud suaderet, por quam certe consuetudo generalis, atque antiquum jus conservetur, dum alias ex communis consuetudine, Archidiaconi & Archipresbyteri hodierni, non habent illam natrum jurisdictionem, quam ad facrorum canonum prescriptum, habebant; Unde propera abusive, ac inpropre tales hodierni dicuntur, cum aliquibus praesumenti,

tamquam reliquias pristine dignitatis, tunc de praesumenti dicto 2.

In causa autem, in quo non parochus, sed alter privatus sacerdos, ex parochi, vel Ordinarii licentia, seu delegatione, matrimonio afflat, tunc plures circa hujusmodi delegationem questiones cadere solent.

Ei praesertim, facti contingentia, pio mea nostris, dubitari congitur, an ea delegatio, seu licentia sufficiat, in qua contrahentium nomina, & cognomina non exprimuntur, sed indecenter per adeptionem, seu attributum generali? Pura quia dicatur concedi licentiam afflendi matrimonio contractando inter quendam nobilium virum, & quandam nobilium eorum nominibus non exprefit; Quanvis enim paxista generalis iuris regulas, illa delegatio inutilis vultatur. Tunc ratione incrementudinis; Tum etiam cum quia cum ea non esset ad universitatem Sacramentorum, ut est illa, que datur parochio, vel coadjutori, sed fit ad unum matrimoniun tantum, ita dari posset quod delegatus, absque voluntate delegantis, cum eadem licentia, centum, & ultra, matrimonios inter personas nobilitatis afflendi.

Contrarium tamen in ea specie decimus fuit, eo quia ex facti circumstantiis beneficiatur voluntas delegantis quod praefixa est de illis personis sibi bene cognitis, taciti nominibus ex aliquibus justis causis, dicto dicto 4, hoc sit.

Item in alio cau. Cum Vicarius Generalis Episcopi aliavi consenserit deducit licentiam simplici presbitero, vel diverso parochio, conjugandi Titulari cum Sempronio altero. Tamen vir cognomine, non uenit nomine. Dubitatione fuit de matrimonio validitate atque illa Sacra Congregatio, non abepta magna votorum sufficiencia, pro invaliditate respondit, ex natura delegations non admittentes extensionem de persona ad personam, vel de causa ad causam; Adeo ut fuerit quodammodo generalis seculera inter Theologos & Canonistas, sed istorum votum pravulsi, persolvendo in dicta rigore delegations natura ad canonum prescriptum. Theologi vero opinabantur, quod sufficeret, ut latissimum efficiat formam; Tum quia, ut infra patrochi confessus in hoc non requiritur, neque ab eis voluntate matrimonii validitas, ac perficie pender; Tum etiam quia error in nomine, vel cognomine non attenditur, ubi accedit veritas, quod feliciter vere, qui talem licentiam obtinuerat, erat ille, qui matrimonium contrahere volebat & contraxit.

In eodem quoque proposito, licentia, seu facultatis concessio per Ordinarium, vel ipsius Vicarium; Dubitari in causa contingenti pariter congitur, an hac licentia data ei, qui vere sit parochus, cum praefixus quod contractantes efficit de ejus parochia ad alium diversum effectum, pro certificatione feliciter statutus liberis ad prescriptum decretorum generalium Sacrae Congregationis universalis Inquisitionis, sufficeret, ubi revera illa non esset proprius contractantibus parochus; Atque licet in eo cau, ex diverso praefixus, quod dicitur per unum contractantium, in ea parochia sufficienter contractum esset, pro validate responsum fuerit; Attamen illo praefixus cessante, omnino probabilis pro invaliditate responderi debuit, ex eadem ratione deficientis voluntatis delegan-

ganis, cum licentia concessa esset ad di-
versum finem, atque directa illi, qui pro-
prios parochos supponeretur, ut pariter in
meis hujus materiae adnotacionibus adver-
titur; ubi etiam de materia domicilii,
quando ad hunc effectum censatur suffi-
cienter contractum necne, dico dicitur. 1.
hoc sit.

26. Et quatenadmodum, Concilio loquente
de Ordinario, recipimus est, ut sub eius
nomine venias Vicarius Generalis, qui de-
nuntiationibus dispensare valeat, ac etiam
alteri non parochio licentiam concedere
possit; Ita si parochus vicarium, vel adju-
torem ad universitatem curie, ex adminis-
tratione Sacramentorum depudaret, di-
videtur, ut iste non possit quidem alium vicarium ad eandem universi-
tatem depudare, possit autem date licen-
tiam speciale, sive parte in negotio
particulari alteri committere, dico. 6. hoc
est. sit.

27. Posto vero interventu ejus, qui unius
contrahentium sit legitimus parochus, vel
qui ab eodem, five ab Ordinario, vali-
dam, ac sufficientem habeat auctoritatem;
Quamvis conciliare decretum mandet, ut
parochus debet ipsas partes interrogare,
carumque confusum intellecto, debet eas
conjugere cum illis verbis adhibetur foli-
tis, Ego vos conjunge, nomine Parris,
& filii, & Spiritus sancti, vel similibus,
aliisque adhibere solemnitates in Rituale
praecriptis. Non tamen haec ad matrimonio-
ni validitatem necessaria sunt, quoniam
etiam coram parochio cum fraude & dolo
ad id vocato, five etiam expresse dissen-
tiente, ac fugiente, aut per vim detento,
seu aures claudente, ut non audire, vali-
de matrimonio contrahitur, cum eius
prudentia, fuit interventus materialis suffi-
ciat, confusus autem non requiratur; Duminmodo tamen ipse, ac telles intellige-
nt, seu intelligere possint, affectent au-
tem non intelligentem id, quod agitur, ad
effectum ut coram eis dormientibus, seu
aliud agentibus, atque ad nullatenus ad-
vertentibus, id facere non licet, dico. 2.
Et 6. edic. sit.

28. Minusque necessarium est, ut utriusque
contrahentis consensus in verbis exprimatur,
quoniam etiam natus & signa ad id
sufficiunt, dummodo ex eis certa & deter-
minata voluntatis arguitur, vel refutetur,
cum verba non sine de subfiliatione, dummo-
do consensus vere accedit, edic. 2.

Per procuratores quoque matrimonium
cum hac forma contrahi potest, quoties

legitimum accedit mandatum, quod das-
ter, ac perficit de tempore quo actus ex-
pliatur coram parochio; Ita tamen quod 29
mandatarius intervenient, qui consensum ex-
plicant atque concurvant perficiant, juxta
generales aliorum contrahentium regulas;
Unde propterea consensus per absentem
primitus per episolum directam alteri con-
trahentem sufficiens non videtur.

At etiam in facti contingenti dubita-
tum fuit, an aliquis ex testibus, ita man-
dariorum partes unius contrahentium explicata
valeat, atque probabilis videatur ne-
gativa, licet casus adhuc pendat indeci-
sus; Si vero de tempore adhuc, mandatum
revocatum sit, quamvis clandestina id fe-
dum est, adhuc actus infedus remane-
net; Idemque mandatum certa persona
pro matrimonio contrahendo cum certa
& determinata persona directum esse debet,
neque alias sufficiat, in supplemento edic. sit.

Si vero, dum haec forma adhibetur, per
unum contrahentium, vel utrumque ex
triangulis consensus detur, intrinsecus au-
tem vera absit, illeque polica supervenia,
hac ratificatio abique alia solemnitas ful-
ficit.

Quatenus autem, ex praemissis, vel alias, 33
ob istam formam non bene servata, mat-
rimonium corratur, atque invalidum cen-
dendum sit. Adhuc tamen, ubi alter non
accedit defectus consensus, iste adhuc obli-
gar, in ratione contractus, ac sponsalium,
ut propterea, ex eorumdem sponsalium ju-
re, cum remedii, quae apud factos canones
habentur, ad matrimonium valide
contrahendum cogi valeant, juxta terminos
generales, qui habentur circa istam con-
ditionis actionem resultantem a sponsalibus,
dico. 3. & 2. edic. sit.

In hoc codem conciliari decreto, ex-
presse dannatur opilio volentium, ut ad
matrimonium validitatem, quod per filios
familias, vel eorum aliquem contrahatur,
partis consensus necessarius esse debet;
Sive quod ab ejus defactum, filius ex-
pediatur valeat, vel altera persona subjici
Cum praepositio tamen, quod digno-
bat; Si enim ante aratem annorum vi-
ginitatem, abique patris culpa filia nubat,
non exinde resulat iuris civilis correccio
super exhortandis facultate, bene ramen-
sper ea matrimonio invalidabitur, que ex
defectu paterni consensus refutabatur, de his
& aliis infra sub sit. de doce dico. 1.

In casu autem non indignarum nupti-
orum, Concilium nihil statuit circa donem,

36 ad quam filiae praestandum lex civilis pa-
trum obligat, quamvis alias provisa sit,
an scilicet eadem lege correpta per factos
canones, & clarissim per hoc decretum con-
ciliare circa necessitatem paterni consensus,
ea in hac alia parte firma renearant, quo-
nam licet plures id credant, ac etiam in
facti contingenti judicarentur sit, omnino ta-
men pro meo sensu verius videtur contra-
rium, quoniam tam per factos canones,
quam per hoc decretum, provisum est fu-
per matrimonii validitatem; ac etiam super
libertate, & ne huic praejudicetur per ea
quaes indicante specimen penae, ac privatia-
nis ejus, quam alias de jure certe competet,
ut in casu exhortandis dubius sit, ut
etiam in casu denegationis dicitur, quia
in filia alias non provisa pro communis uia
necessaria videtur pro eius sustentatione,
cum negatio alimentorum dicatur species
negationis, ideoque libertatem tollat,
vel impedit; Secus autem ubi agatur de
quadam exuberanti, parumque rationabilis
luero, quod lex civilis, seu verius, ejus
communi mala intelligentia nisi quamvis
provisio defert, ut in dotalis materia
adnotacionibus advertitur, sibi dico. 1. de
dotis.

37 Hinc proinde, in ea questione, an &
quando conditions, aliave leges, que si-
filie, vel alteri pueris in infirmitate, vel
legato, seu in alia dispositione injungitur,
que matrimonii libertatem impediunt, vel
restringant. Quanvis non definit plures,
qui hanc libertatem nimium zelantes, hu-
mummodi conditions, seu leges indefinite
reprobant, easque pro non scriptis haberi
velint, adeo ut eis visitari dispositio firma
remaneat; Ex veteri tamen, magisque
communi sensu Canonistorum forensium
(quibus in his materiis extensi, ac judi-
cialis fori, ac administrationis iustitiae ma-
gis deferendum est) Vera & recepta est
distinctio inter penam, & lucrum; Si enim
contraventio speciem penae redolat, quia nempe dannum in se propria cauet,
five etiam privacionem illius juris quæstii;
quod alias quasi debitum sit, ut est legitima,
vel etiam congrua, seu necessaria
dos ejus, quae aliunde provisa non sit,
tunc reprobio, seu visitatio intret; Secus autem
ubi sit coardio, vel qualitas visitacionis
vel infelios, aut suspeccios, five po-
tentiores &c. cum similibus. Quoniam pun-
ctus est in fine seu effectu per factos ca-
nones considerato, quo ita haec decreta
conciliaria, clarissim, magisque præcisè de-
clararunt, ad distinctandas tunc diversas in-
terpretationes per scribentes datas, per quas
exordium canonum dispositio circa matri-
monii libertatem defens, vel annulabili
mandebat, ita de fidei. dico. 20.

Arete cum eadem distinctione, seu di-
ficerio modo intelligendi, & practicandi, de-
cenda videtur quæstio inter laicos, &
clericulos, super potestate sequestrandi puer-
tas,

las, ad effectum exploratoris eorum, veritate, ac libera voluntatis, ut occurruerit fœdationibus, ac violentiis, & sic circa medium temporaliteriam, ad prædictum tamen bonum, ac laudabilem finem ejusdem libertatis directam, non autem, ut ita indicatur, etiam sub hoc palio libertas vere impeditur.

- 41 Hinc proinde, totum consistit in fine, ac moderatione, non autem in formalitatis, adeo ut utrumque extrellum vitiosum sit, ut frequenter tam in ecclesiasticis, quam in lacis scriptoribus contingat, qui sive ex bono animo, nimisque zelo, sive etiam ex altero adulatore, ad propriam ambitionem, honorisque, vel dignitatis, & officia ita caprandum, fationario more scribunt, atque extrema de directo oppositi sunt fœderant, sive prejucidijs positus perniciosus est, & prejucidijs. Unde propterea ab ea porcellate, cui adiungantur, magis quam ab aliis, cui infensi sunt dannari, ac puniri deberent, cum eam potius fecerint, eique prejucidijs. Illaque, quo magis fieri posset, media via tenenda est, per quam, compatibiliter (quories bonus finis rectaque intentio in idem tendat), verificari valent, vere Divina Sapientia oraculum, tradendi felicitatem, et ea sunt Cæsar, Cæsar, & quae sunt Dei Deo, quod etiam ab Apostolo Paulo, ad eum bene explicatum est, atque inunctionem, ac docent justitiam, ac iuris præcepta, dandi unicusque quod sum est.

DISCURSUS XXVII.

Ad Sessionem 24. de Refor. matrishi.
cap. 2. 3. 4. & 5.

SUMMARIUM.

- 1 De provisionib; circa impedimenta matrimonii.
- 2 Ad quid haec dixerat prodierint.
- 3 In quibus Tribunalibus his agatur.
- 4 Quare ad viros forentes haec non pertinet.
- 5 De quoniamis forentibus desuper cedato solliciti.
- 6 An in sponsalibus contractis ante dispensationem, ista absentia, novus consensu res requiratur, & num si.
- 7 Descriptio antenuptialis de matri.
- 8 An de iure communis sponsalia invalida sunt, per impedimenta, & quid per Concilium.

9 Quando fuit validissima, quale impedimentum causatum.

10 De impedimento refutante a matrimonio, raro non consummato.

11 Si fiant sponsalia inter prohibitis, indeque superiorum dispensatio, an resquiratur novus consensus, & immo. 5.

12 De obligacione refutante a sponsalibus ad contrahendum matrimonium, & que causa excusat.

13 Ubi ergo solletis de concessione dispensationis matrimonialis.

14 De invaliditate dispensationis ad efficiendis tercio prejudicialeis.

15 De codice pro annulatione matrimonii.

16 An dispensetur matrimonio raro, & quando.

17 De dissolutione matrimonii propter impotentes.

D E impedimentis matrimonii, ex cognitione spirituali, vel ex publica honestate, sive ex illicet concubitu, in his occident agitur, cum enixa prohibitione non concrebantur matrimonia, quoties haec, aliae impedimenta dirimenti obstant, ab ille Apostolica dispensatione, super eum facilius, vel difficiulus sit, aliqua dantur monita ac etiam provisio super eisdem dispensationum exceptione facienda per eos, quibus directe sunt, ut gratis sunt.

Proliterunt autem haec decreta, ad abutit tollendos, tunc irreperant, sive ad plures questiones decidendas, ac aliquas opiniones, sive canonum interpretationes damnandas, sive ad eundem canonum rigorem temperandam, circa aliquae impedimenta, ex spirituali cognitione, vel fornicatione, sive ex publica honestate refutantia, hoc sit. difc. 7.

Nimium autem tara, teneque nulle in foro, ac etiam in Sacris Congregationibus illa questiones videtur, quoniam ubi de publicis impedimentis agatur concursum dispensationibus, ad Datariam potius de eis agere pertinet, illaque ex quodidianis frequenti ejusdem Datariæ & Cancellerie syllo, seu praxi, plana redditus sunt. Ubi vero de impedimentis occultis agatur, ad Sacram Pontificiarum, agere pertinet, Unde propterea viro forensi, extenti forenti questiones disputare, ac peragere proficiunt, ista parum convega sunt, magisque congrua, & adaptata sunt officiabilis, ac expeditoribus Datarii, &

CAN.

Cancellaria sive procuratoribus, aliquique! Adhuc tamen sub questione remaneat as maritionum ratum quantum, sed non consummatum, eodem jure debet regularis, quo sponsalia valida, ut scilicet primum gradum ratione publice honestatis non excedat, vel potius inducent impedimentum affinantis utique ad quartum gradum ad limites juris communis, adeo ut Consilium Tridentinum nihil in hoc innovaretur, idem probatius, magisque receptum videtur, ibidem.

Quando autem sponsalia inter prohibitos invalide contrahantur, deinde Apollinaris dispensatio supervenient, quanto cadit, an illi prior consensus sufficiat, vel novus ex integro potius requiratur, illa quo potius opinio, in foro magis accepta est, ut supra etiam adverterit, difc. 78. & 79. de date.

De obligacione autem resultante a sponsalibus valide constitutis, & quando unus ex contrahentibus ad matrimonium præcile cogi vallet, vel debet, sive quemam causam excludit, in eisdem rerum matrimonialium adnotacionibus peragitur.

De dispensationum matrimonialium confessione super gradibus prohibitis, in Tribunalibus contentiōnis agri non soler, minutiue in Sacris Congregationibus, cum de hoc tractare soleant. Datariae officiales in forma extrajudiciali, quando agatur de illis gradibus proximi, quibus regulariter dispensari non solet, cum sit materia arbitria Papæ, ideoque certam non habeat regulam.

Agri vero quandoque solet in foro, de jam concessa dispensatione validitas, vel operatione, prædictum circa illam fibi naturalem operationem, revulvanda matrimonium in radice, ad eisdem legitimacionis prolis, portione ubi exinde in feudorum, & fidelium omnissimorum successione, tertio prejudicialei resulhet, ejusque jus tollat. Idque potestatis, ac voluntatis questionem habet, sic de Regal. difc. 148.

Ac etiam ad effectus validitatis ipsius matrimonii de hoc agi solet, quando unus conjugum ab eo vinculum dissolvi cupiat, quod facti potius, quam ratus questionem continet, ideoque certam non recipit regulam.

Super ea vero dispensatione, quæ pertinet pro dissolutione matrimonii validi jam contracti, quod ratus ratum sit, adhuc non consummatum, quandoque haec Sacra Congregatio consuli solet, cum isto ecclau apud forentes, certa hodie reperitur.

Tapa

Papa poefetas, ideoque agi solet de regula voluntate, ex aliqua iusta causa, qua accedit dispensari solet, *tts. de Reg. gal. difc. 128.*

17 De illa dissolutione autem, cui locus de jure fiat, ob vii importantiam, agi solet in foro contentioso, cum a iuris dispositione provenias, ideoque per ejus trahentes, ac iustitia terminos agitur; Atque disputati solet quælibet circa experimentum, vel probacionem non consummationis, ut in rerum matrimonialium annotationibus etiam advertitur, *edem difc. 9.*

DISCURSUS XXVIII.

Ad eamdem Sessionem 24. de Ref. matrim. cap. 6.

SUMMARIUM.

1. De materia raptus, & de probatio matrimonio cum rapto.
2. Ubi receptum non est Concilium, procedere cum dispositione juris communis.
3. Quae disputationes in Curia desuper erant.
4. In Status Ecclesiastico iste casus non de facili datur, sed de ratione.
5. Distinguuntur plures casus.
6. Quando dicatur ad eum raptus de jure civili.
7. Quid de jure Canonico antiquo decreto-rum.
8. Quid decretum Gratiani non sit authentis.
9. Quale sit jus Canonicum austensiu-mum.
10. Quid disponat jus Canonicum in hac materia.
11. Et in quo Concilium Tridentinum Ius Canonicum alteret.
12. Puella sunt facili seductionis.
13. Casus raptus non praecedit tractatus matrimonii.
14. De ratione.
15. Qualis debet esse iste trattatu-s.
16. De edem, & quando procedendum sit.

17 Inter raptorem, & raptam, donec ita in illius potestate sit, matrimonium confi-stere non posse, atque contractum iritum esse, in hoc decreto disponitur. Quamvis

autem clara, & literalis sit ejus dispositio, adhuc tamen ea per Scribentes nimirum involuta fuit, ut recente praxis docuit in disputatione habita in Rota super ea matrimonii nullitate, quæ ex ipso capite ex parte mulieris, ejusque parentis intentata fuit, *cit. de matrimon. difc. 5.* Non quidem circa theoricam in abstracto, ut scilicet post qualitate raptus, matrimonium cum rapto re iritum sit, cum expressa, nimirumque literalis sit Concilii dispositio, ideoque in illis partibus, in quibus illud receptionem est, id remanet extra omnem questionem, ac disputationem, quæ in claris, & expressis non intrat: an quis adhuc vigerentibus questionibus, in illis partibus, in quibus Concilium receptionum non sit, unde proterea cum canonum dispositione procedatur, ut supra se alibi, occasione presumpti, se clandestini matrimonii adver-

tit. Questiones autem sunt postius facti, & applicationis, super verifications qualitatis raptus veri, qui sufficiat ad matrimonii annulationem, ac incursum aliarum par-
narum in eodem decreto conciliari inflatum: in scilicet, & quando talis dicatur concurserat ratio, quæ hunc præterim effectum annulationis matrimonii produc-tat, & de quo effectu præsterit in Roma-nâ Curia disputatione contingit, postius quam de aliis penit., de quibus, pro di-
ctionum, seu regionum diversi legibus, vel moribus, in partibus agi contigit:

Cum in temporali Ecclesiæ ditione ob sa-
cis bene nimirumque commendabiliter re-
frenatam subtiliter potestim, vel licen-
tiam, ac diligenter, & intrepide admini-
stratam justitiam, hujusmodi inconvenien-
tia non de facili audiantur.

In hoc autem quatuor casus constitui-
unt: Primo scilicet, ubi cum vera, &
positiva violencia abducatur puella invi-te domo patris, vel alterius conjuncti, seu
educatoris etiam inviti, & contradicenti: Secundo, ubi abso-lute matrimonii tractari, puella violens abducatur a domo patris, vel educatoris, etiam positive inviti: Ter-
tiu, ubi pariter abso-lute matrimonii tractu-
tu puella violens abducatur a domo patris,
vel alterius ignari, vel absentis, aut dor-
mientis, adeo ut positiva non accedit violen-
tia: Et quartu, ubi pravio matrimonii
tractatu puella volens secundo, vel tertio modo abducatur. Itaque distinctio opportu-na, immo necessaria videtur pro tollendis
equivocis, *ed. difc. 5.*

In primo casu, nulla cadit ratio dubi-

tan-

tandi, cum in eo omnes concident, pro-
tandie tamen, quod in dicto decreto con-
tinuerit, tales dici potest vel debet, ut
præsterit contingit in hac parte, quod
fuit eadem leges civiles per Gratianum in
dicto volumine registratae, *Penit. difc. 480.*
num. 18. juxta Lugdun. impref. alias 377.
num. 16. & legg. juxta Venetiam, ac etiam habebut dicto difc. 5.

Jus itaque canonicum auctentium pro-
prie illud est, quod in quinque libris de-
cretalium, juxta compilationem Gregorii
IX. continetur, & in Sexto Bonifici VIII.
neon in Clementinis & Extravagantiis
bus post eundem Sextum registratis, ac
etiam in legitimis, & in receptis Concilia
generalibus, & in Apostolico Confirma-
tione, Papali jure pro universa Ecclesia
editis.

Auge per istud jus, quidquid sit respe-
ctu aliarum penarum, vel effectuum; qua-
tenus periret ad illum matrimonii, de
quo agitur, rigor civilis temperatus est,
ex motivo libertatis matrimonii ideoque,
non solum ubi puerla volens, cum expresa
vel interpretativa parentum, seu educato-
rum violencia, vel diffidente, sed etiam cum
vera violencia illata etiam ipsi puellæ, juxta
primum casum supra exemplificatum, adeo
ut sine dubio efficit captus verus, ac puni-
bitur, adhuc tamen si deinde validus, ac
legitimus puerla confessus accederet, quam-
vis adhuc efficit in potestate raptoris, negle-
cto parentum, vel tutorum, seu educato-
rum difensu, recte matrimonium sequi pot-
est inter raptorem, & raptam, neque pa-
tria tuis difensu, seu viriolum initium raptus
validatur matrimonii prajudicari.

Quia vero ita juris canonici benignitas
ex laudabili motivo libertatis matrimonii,
evidenter juris fatis lata interpretatio
facta per Canonistas & Theologos, eam
de libetatem zelantes, raptus licitos,
ac frequentes reddobat, multaque produ-
cebat inconvenientia nimium Reipublicæ
prajudiciale: Hinc proinde Concilium
Tridentinum, quemadmodum, ut occu-
peretur scandalis, & inconvenientibus, quæ
resultabant ex matrimonio clandestino, li-
bertatem ex canonum dispositione pro-
venientem, restrinxit cum nova forma,
sive registrata habeantur in Codice confecto
per Gothicos Reges, qui in aliquibus His-
pania partibus regnabant; Atque catenus
aliqui ex dictis canonibus vim legis ha-
bent, quatenus de per se, cum autorita-
tem fecerint ferant, ut sunt decretata aliquorum
Conciliorum, sive illa SS. PP. traditione,
quas Ecclesia recipit & consequen-

ton. Trid. tam Galli.

X adau.

adactas, quam etiam circa matrimonii prohibitionem, donec rapta in potestate sapientia fuerit, quamvis ipsius mutato confilio, liber ac perfectus consensu accedit, & consequenter probabilis est, ut abdicio puerilis, quamvis volentis, invitis, vel etiam ignorantis parentibus, vel alii in quorum potestate, vel educatione sit, raptum ad hanc effectum imponeat; porro ille qui etiam in ipsius patre, vel sexus, ac status imbecillitatem, seductionibus de facili subjectis, violencia interpretativa quoque inesse videatur, neque propterea recipienda est magis benigna, & excusatia opinio illorum, qui cum antiquorum canonicum, vel antiquorum Scriptorum sensibus procedunt, cum in iudicium decrem adeo accurate edunt, inane remanent.

13 Ubi vero de quarto casu agatur, quod scilicet matrimonio verus, ac legitimus, & perfectus tractatus praecedat; Et tunc versus est, ut Concilium deluper nullam in duxere prohibitionem, neque novaverant canonum dispositionem, cum postea ipsum Concilium, circa matrimonii libertatem ampliare, seu latius explicare, & conformatum enixa curavit. Et consequenter, neglegto parentum, ac aliorum, quamvis expresso disensiens mulieris voluntate, licita est abductio, licet cum positiva violencia patribus illarum, si sequatur.

14 Ex ea nimis probabili ratione, per antiquos Canonistas bene ponderata, quod dicto legitimo tractatu posito, & concluso, ita contractum dictum matrimonium est. Et consequenter exinde resulnat, quod uxor, invitus, vel ignarus parentibus, eductoris, ac coram domo discedit, ut virum sequatur, & ideoque vir alienam pueram rapere non dicunt, sed propria uxori fecundum dicunt, quodque illa violentia, sive sit vera, sive interpretativa, que specimen raptus habeat, adhibetur, ut ita removatur iurifictus impedimentum, quod matrimonii libertatem per parentes vel alios inferatur.

15 Hinc propterea fadi potius, & applicationis quam juris quattuor remanet, an scilicet, & quando iste retractus bene conclusus accedere dicatur, adeo ut intres dicta ratio per Canonistas ponderata, quod ex iuri communis dispositione perfectum matrimonii ratum exinde resulnat, unde propterea, ut uxori abducere dicatur, atque uxori virum sequi.

16 Quamvis etenim hodie post introductionem dicta forma conciliaris in faciem Ecclesie, curam parochio, & testibus, non

detur amplius illud matrimonium ratum, quod prius ex solo vice, & multier libere, ac perfecto consensu resulbat. Attra- men illa sponsalia, que ex eodem consensu hodie resulnatur dicuntur, eundem effectum in hoc proposito producent, ut licet quemadmodum antiquis ita causa dicetur, quod uxor sequeratur virum, itaque uxorem abducet, adhibendo violencias, ut uox vi repellatur, atque iniusta tolleret impedimenta: Si hodie a pari, quod sponsi sequeretur Sponsum, ille que propriam sponte abducere, ut propria dona, qui in alio loco libertatis matrimonii juxta conciliarem formam sollemnizati possint.

Et consequenter totus punctus est in facto, an scilicet, & quando accedere videatur iste tractatus ita validus, ac perfectus, quod nisi opereitate servare formam conciliarem, ex tunc adelefte matrimonium jam ratum, & perfectum est, ut in hoc consenserit aliquidque aquivocum, quod scilicet illa generice pollicitationes, que simplicibus pueri, per viros, etiam ex causa libidinis fieri solent, de ipsis duecento in uxores, ad id sufficiunt, quoniam ita effet reddere numquam verificabilem rapsum, atque de facili eludere, inanemque reddere istam adeo prudenter, & commendabilem provisionem, que cum adeo accurate studio in generali Concilio facta sit, ut latius in hujus matrimonialis materia annotationibus advertitur, dicto disc. 5, de matrimonio.

DISCURSUS XXIX.

Ad Sessionem 24. de Ref. matrim. cap. 7. & 8.

Super hoc Decreto prohibente ne vagantes matrimonio conjungantur, non adhibitis prius diligenter, atque non habita Ordinarii licentia, pinguis providit Sacra Congregatio universalis Inquisitionis, cum decretis generalibus, ac formulario, quomodo processus super statu libero fieri debet; Nullusque, vel nimium ratus est causus, ut in foro de hoc agatur; Itorum vero, qui certum non habent proprium parochum, Ordinarius esse videatur parochus, ut satisfacit formae conciliari, ita firmans omnes ad frequentem de hac matrimoniali materia agentes.

Super concubinariis providetur etiam, sed praxis in foro judicario hodie, praefertur iq-

Italia nimis rara est, cum apud parochos, & Ordinarios circa degeneracionem Sacramentorum, hoc agi folcar.

Solumque auditi folentes queruntur, quoniam clericis proillis de beneficiis ecclesiasticis, quorum privatio ex illo capite praetendatur iuxta posterius decrerum, quod pariter est nimium ratum, ut ad praxim deducatur, atque de hoc agitur quod clericos, dicta ss. 25. cap. 14. rit. de benefice. disc. 75.

DISCURSUS XXX.

Ad Sessionem 24. de Reformatione cap. 2.

S U M M A R I U M .

2 De duplice Synodo provinciali, & discensa.

2 De desensibus inter metropolitanos, & suffraganeos, & facultatibus administrandi appellationibus.

3 In concernientibus immunitate ecclesiastica, & novas fundationes continentia metropolitanus se non impigerit.

4 De recte correlationis praestitatis Metropolitanorum in Italia.

5 De probatione convocationis Consilii provincialis in confusa Sac. Congregationis.

6 Et 7 Quare istud decrenum non praeficeretur in Synodo annuali.

8 De depositione examinatorum synodorum extra Synodus.

9 Confessiones synodales in Italia debent approbari a Sac. Congregatione.

10 An omnes clericis diaconis convenerunt ad Synodus.

11 Quinam exempti tenentur accedere ad Synodus.

12 Et an illi Nullius.

13 De confessio Capit. in celebrations Synodus.

14 De officia Confessionum Synodus.

15 Non cessat ista Confessiones per mortem vel confessionem Episcopi.

2 D Uplis Synodus celebratio in hoc decreto praepicitur. Provincialis scilicet per Metropolitanum, cum Suffraganeis singulo quoque triennio. Et diocesane per quinque respicie Episcopum singulis annis. Prima vero species, praefertur in

Italia nimis rara est, adeo ut in hac pars praefens decretum pene ab aula recessisse videatur.

Expecta vero Sacra Congregatio inconveniens; quia defuerit oratio solebant, ob diffensiones pene continuas inter Metropolitanos, & suffraganeos, super facilitate admittendi etiam frivolas appellations, & concedendi inhibitiones, adeo ut pene omnium caudam cursus impeditur, multas provisoes fecit super metropoliticas potestatis restrictiones, & quando appellations admissit, atque inhibitiones concedi debeant, necne, ut alibi advertitur: Decreto antiquo sub Clem. VIII. registratur apud Quarantam in summa Bullar. vero Archisepiscopi autoritas, & alia recentiora sub Urbano VIII. apud Barbos, in anno. ad f. 13. de reformatis. cap. 1. Prout etiam eadem metropolitica potestatis in plerique casibus restricta fuit, praefertim in iis, que concernunt ecclesiasticam immunitatem. Miscellan. Eccl. disc. 1. & 2. Vel ubi agatur de novis foundationibus Conventuum, rit. de Regular. disc. 1. & 2. cum similibus, quoniam ob facilem recusum ad istam Sacram Congregationem, seu ad alteram Episcoporum; aut ad alia Romanæ Cuius Tribunalia, ita partibus intra montes existentes consulum remanet; atque id minus inconveniens est, quam effrenatam antiquam licentiam concedere Metropolitanis, quorum frequentia, minime vicinitas, majora inconvenientia producebant, ut omnes causa praeteritum criminales vix initiantur ab ordinatis avocatae remanentur, unde propterea Ordinatariorum majellas viluerat, dicto disc. 1. Miscellan. Eccl.

Quare ex eidem, alijque rationibus, prohibita quoque fuit convocatio Synodus provincialis, inconfusa Sac. Congregatione, que aliquando, sed raro Suffraganeorum informationibus prius auditus, omnibus diligenter peccatis id demandare solet.

Qui vero ad Synodum diocesanum patet ulis parum recipit hujus decreti observantiam circa tempus, ut scilicet singulis annis celebrari debet, cum sita frequenter, medium Episcoporum, sed etiam subditorum, superfluum incommoditatem alijque inconvenientia potius producere videatur. Ideoque sara pariter est pratis, ut scilicet Episcopus, pene unica Synodo, tempore praefularius contentus esse soleat, atque plures omnino abstineant, demandando observantiam Constitutionum Synodalium praedecessorum.

Potissimum vero in illis diocesisibus, in scopus instruendi sunt quoniam in fiba commissariam ovium curia, de regimine se gerere debent; Quod etiam procedit ex alio facultarius exemplis; fugo velatio-
nem Praelatum, habentibus cum ordinaria quasi Episcopali jurisdictione; potissimum ubi de illis agatur, qui hanc jurisdictionem ha-
bent, in locis ita diocesis fines existen-
tibus, sic de iuris dico 37. & 38. Et Regu-
l. dico. 1.

Quando autem ista necessitas adsit, tunc opertore convocate Synodus, quoniam libet ubi examinantes jam deputati defec-
tive vere, ac materialiter separato, unde propterea adjacenti Episcopo Diocesanum, ¹²
Ordinatus terminus non congruat, an scilicet illi, penes quos exercitum curae
administratur, & administrationis Sacra-
mentorum resideret, ad Synodum accedere re-
queantur, ac successice ad Synodalium Con-
stitutionum observantiam obligentur, cum
ita connexa sint, atque via non consilat
eo accesso, vel interventu materiali,
sed et illo effectu observantie; & tun-
ctio est, an ille inferior Praelatus cum
ordinaria quasi Episcopali jurisdictione ha-
beat, necne ex privilegio, vel confusione
hanc facultatem celebrandi Synodum
talemque facultatem ad exercitium deduc-
re soleat, spectato effectu, siquidem ubi
proprie Constitutiones Synodales celeb-
ratur, ac habentur, illle sufficiunt; Siia
minus illas Episcopi viciniori recipere, ac
observeare opertore, ne abisque hujusmodi
legibus in loco vivatur, quibus median-
tibus provideatur illis, in quibus per Canonem
vel Concilium, seu Apostolicas Constitutio-
nes aut decreta Sacra Congregations pro-
vivum non sit, locis proxime citari, & in
Mifellam. Et dico. 1.

Cum Capitulo Cathedralis controversie
haberi solent, an ejus consensu in convo-
catione Synodus requiratur, seu quae vo-
tum habeat, ut pro casu contingenti in ¹³
meis jurisdictionibus notis advertitur,
dico. dico. de iuris.
In toto autem contentio, de Synodali-
bus Constitutionum validitate, ac effica-
cia, quandoque disputari solet, an scilicet
ille obligent, ac attendenda sint in iis,
qui sunt contraria juri; praesertim vero ob
occasione inducendi processum exequi-
vum, sea denegandi appellationem, in iis
casibus, in quibus alias de jure competet;
atque regula est negativa, quoniam le-
gitione confutando alter non suadet, sub-
tit. de judic. in mar. appellata.

Cumque hujusmodi leges ab universa
di-

diocesi fieri dicantur si hinc proinde per
Episcopi celsum, vel decessum non essent,
ut sequitur in editis, & bannimentis,
aliisque provisionibus.

DISCURSUS XXXI.

Ad Sessionem 24. de Reformatione
cap. 16.

SUMMARIUM.

- 1 De ratione ob quam etiam de jure com-
muni, Sede vacante jurisdictio Epi-
scopalis est Episcopi.
- 2 De jurisdictione actuali quam habet Ca-
pitulum etiam sede plena, & in spe-
cie de similitudine.
- 3 Speciale est, ut membra fine capite con-
stitutum corpus operativum.
- 4 Ius Capituli refidere potest in paucis Ca-
nonicis, etiam uno, aliis impeditis.
- 5 Preservit forma deputanti Vicarium,
& Economen Sede vacante.
- 6 Deputatio Economi ad quem hodie per-
tinere solet.
- 7 Quando audiantur quæstiones super ad-
ministracionis Economicae Capituli.
- 8 De confusione, quod Capitulum percipiat
fructus Ecclesie Sede vacante.
- 9 Intra eis dies, antequam fiat electione
Vicarii Capitulari, ad quem species
jurisdictionis, & de Dignitate Archidiaconi,
& Archipresbiteri.
- 10 Vicarius debet esse Doctor sicut in jure
Canonico, alias deputatio est nulla,
securus autem in Capitulo non adiens
Doctorem.
- 11 Qui renunt nomine Doctorum ad hunc
effidum.
- 12 Et quid de Licentiatione, quales sint illi,
de quibus Concilium loquitur.
- 13 An Doctoratus in Theologia, vel aliis
scientiis sufficiat.
- 14 Episcopo solo demandari, ut teneat Vi-
cariatum generalium Doctorum.
- 15 An doctoratus in solo jure civili ad id
sufficiat.
- 16 Quare in Italia non sit in uso doctora-
tus in uno tantum iure.
- 17 Quando eligitur non Doctor, qualis effi-
cias exinde resulset, & de resolutione
Sac. Congregations Concilii.
- 18 De eodem, & que provisiones desuper
adhibeantur per Sacram Congregatio-
nem, & an exinde pretendi valent
nullitas actionum.
- 19 De confusione Hispania eligendi non
doctorem.
- 20 Porci cligi aliquis extra gremium Ca-
pituli, immo quod expedit.
- 21 Vicarius Capitularis subiecte sindicandi
coram Episcopo successore, non autem
Vicariis generali.
- 22 De modo vorandi, & quod habeant vo-
rum in Capitulo.
- 23 De questionibus super defectu electio-
nis.
- 24 An fieri debet per vota secreta.
- 25 An fieri possit deputatio ad tempus, vel
cum certis restringitionibus.
- 26 De devolutione ad metropolitanum, si
electio non fiat, vel male.
- 27 An in hac materia detur appellatio su-
spiciva.
- 28 Vicarius generalis, in choro & functioni-
bus habet precedenciam supra omnes
Canonicos. Et Dig.
- 29 Quid de Vicario Capitulari.
- 30 Non concedit Vicarius Capitularis di-
missarios ad ordines infra annos.
- 31 Concedere tam non potest literarissimonia-
les super requisitus.
- 32 Sede vacante non soleat dari facultates
promoventes ad primam tanquam,
& dispensato super intercessio direc-
tissima viciniori concedatur clericis tan-
quam.
- 33 Quandoque Sacra Congregatio communica-
cat Vicario Capitulari facultatem, de
qua num. 30.
- 34 Quod debet sita facultas tolli pro toto
tempore vacacionis.
- 35 Concede infinitum beneficiorum de
juspatronatus, sed non in ingerit in
collatione, sed facit concursum in pa-
rochialibus.
- 36 Dispensationes materiales non diriguntur
Vicario Capitulari.
- 37 An jurisdictione ex delegatione Apostolica
concessa Episcopo competat Vicario Ca-
pitulari.
- 38 Quod dicatur de Sede vacante, procedit
eiama Sede plena Episcopo absente,
vel impedito.
- 39 Idem quod in Episcopo, & Capitulo Ca-
shedrali, procedit in Prelato, &
Capitulo Nullius vel exemplo.
- 40 Capitulo Collegistarum subiectum non
habent hanc jurisdictionem.
- 41 Quid ubi agatur de pluribus Cathedra-
libus aequaliter principalius uniti.
- 42 Sed quid si Capitulum Cathedralis actu-
lier non adiungatur.
- 43 De causa quo adiungit plura Capitula, &